УЛАСНЫ ДОСВЕД

«ЗА СУБСІДЫЮ КУПІЎ ДРЫВАКОЛ»

Які бізнес можна адкрыць на грошы ад цэнтра занятасці

Каб распачаць сваю справу, патрэбны стартавы капітал. Адзін з варыянтаў атрымаць грошы — звярнуцца ў службу занятасці па субсідыю. Для тых, хто збіраецца весці бізнес у сельскай мясцовасці, матэрыяльная дапамога складае 15 бюджэтаў пражыткавага мінімуму (3,2 тысячы рублёў). На што хапае гэтых грошай?

«Шукала работу і ў Брэсце, і ў Мінску»

Софія КАМЯНОЎСКАЯ з вёскі Першамайская (Бярозаўскі раён) усё жыццё займалася дэкаратыўна-прыкладной творчасцю. Скончыла Бабруйскае мастацкае вучылішча, доўгі час была кіраўніком гуртка ў дзіцячым эстэтычным цэнтры. А потым кардынальна змяніла работу — стала прыёмнай маці для дзвюх дзяўчынак. Калі ж праз пяць гадоў жанчына захацела вярнуцца ў творчасць, знайсці падыходзячую вакансію аказалася цяжка.

— Я шукала работу не толькі ў Бярозе, але і ў Брэсце, і ў Мінску. Але аддаваць увесь заробак за здымнае жыллё не варыянт. Прыйшла тады ў службу занятасці, расказала, што магу рабіць. Мяне адправілі на курсы па прадпрымальніцтве — вучыцца, як весці сваю справу.

Софія зарэгістравалася рамеснікам: вырашыла вырабляць святочныя аксесуары і сувеніры. Напрыклад, абрусы на стол для маладзёнаў, упрыгожаныя бутэлькі і келіхі. За субсідыю яна закупіла абсталяванне: добрую швейную машынку для вышыўкі, прас-гідраадпарвальнік, прыбор для выпальвання з рознымі насадкамі. Набыла таксама палатку, каб рэалізоўваць вырабы на выстаўках.

— Субсідыя — гэта добры штуршок, — лічыць жанчына, якая вось ужо тры гады працуе на сябе. — Нават тыя ж нажніцы для тканіны каштуюць дорага — беспрацоўны сабе такога не дазволіць.

Свае сувеніры Софія рэкламуе на кірмашах і ў інтэрнэце. Кажа, як толькі размясціла фота вырабаў, адразу пасыпаліся заказы.

Жанчына раіць: важна знайсці добрых пастаўшчыкоў матэрыялу. З некаторымі крамамі яна заключыла кантракт на пяць гадоў і атрымлівае 15-працэнтную зніжку на тканіны.

Кліенты Софіі ў асноўным з Бярозы. Рамесніца заўважае, што справа гэта прыбытковая: з аднаго заказу і 300 рублёў можна зарабіць. «З голаду дакладна на памрэш», — жартуе.

«Рабіў стаўку на бюджэтны варыянт — і памыліўся»

— Мяне заўсёды цягнула да прыватнага бізнесу. «Свабоднае плаванне» практыкаваў яшчэ ў пачатку 1990-х. Як і ўсе, працаваў па схеме «купі-прадай». Замежжа, авантуры, — успамінае **Сцяпан БУЛЬКЕВІЧ.**

Гадоў 10 таму яму дастаўся дом у вёсцы Куроўшчына Бярозаўскага раёна. Мужчына пакрысе стаў яго аднаўляць — марыў адкрыць аграсядзібу. Усё адцягваў: ну, можа ў наступным годзе. Паралельна ён працаваў механікам у Бярозе. Але прадпрыемства абанкруцілася, і Сцяпан падумаў, што самы час рэалізаваць даўнюю мару.

— Калі б ведаў, колькі гэта каштуе, напэўна, не пачынаў бы. Субсідыя пакрыла толькі маленькую частку расходаў, — прызнаецца. За грошы, выдзеленыя службай занятасці, мужчына купіў у гасцявы дом пральную машыну, тэлевізар, стол для настольнага тэніса.

Прадпрымальнік меркаваў, што сядзіба ў такім месцы абавязкова будзе карыстацца попытам: вакол — сажалкі, вадасховішча Сялец. Назбіраў для антуражу старадаўняга сялянскага начыння, падрыхтаваўся частаваць гасцей хатнім малінавым віном.

— Увесь разлік быў на рыбакоў і паляўнічых, якія ў гэту зону любяць прыязджаць. І тут не так ужо шмат месцаў, каб спыніцца. Я рабіў стаўку на бюджэтны варыянт. Аказалася, памыліўся. Бюджэтнікі аддаюць перавагу начоўцы ў палатках ці ў машынах, — дзеліцца вопытам суразмоўнік.

> За дзевяць месяцаў бягучага года субсідыі на адкрыццё сваёй справы атрымалі 1318 чалавек, з іх у сельскай мясцовасці — 248 (18,8 %).

Правёўшы работу над памылкамі, на наступны сезон Сцяпан хоча актыўней заняцца рэкламай: кліентаў было не так шмат, як разлічваў. Шалёнага прыбытку ад агратурызму прадпрымальнік не чакае. «Я не збіраюся быць мільянерам. Мне б сярэдні заробак мець, і буду задаволены».

«З закупкамі лесу цяжка»

Летам мінулага года **Вольга ШЫДЛОЎСКАЯ** разам з мужам запусціла ўласны бізнес — нарыхтоўку і продаж дроў. Для жанчыны, у дыпломе якой запісана «цырульнік», варыянт нечаканы. Але Вольга ўдакладняе: па спецыяльнасці так і не працавала, была сацыяльным работнікам. Яна жыве ў маленькай вёсцы Камарнікі Маладзечанскага раёна, дзе ўсяго пяць дамоў. Крамы, дзіцячы садок — у суседняй вёсцы за паўтара кіламетра. Сюды заязджае толькі аўтакрама.

— Мая вёска знаходзіцца ў лесе, з дзецьмі на работу не выбрацца. Садок працуе з васьмі раніцы: пакуль малога завязеш, ужо нікуды не паспееш. Вось і вырашылі з мужам сямейны бізнес распачаць, — апісвае жанчына сітуацыю.

Муж Вольгі адвучыўся на спецыяліста па дрэваапрацоўцы. Працаваў трактарыстам, а ў вольны час падзарабляў у аднаго мужчыны, дзе калоў дровы. Сям'я і падумала: чаму б не займацца тым жа, але для сябе? І аформіла ІП.

— Разабрацца з дакументацыяй, каб зарэгістравацца і пачаць дзейнасць, сапраўды складана, — расказвае Вольга. — Давялося нават звяртацца па кансультацыю да бухгалтара. Вельмі шмат валакіты, папер.

Атрыманай субсідыі хапіла на прафесійную бензапілу, дрывакол, расходнікі. Частку інструментаў куплялі на грошы з сямейнай скарбонкі.

Каб прасоўваць свае паслугі, навяспечаныя прадпрымальнікі клеілі аб'явы на слупах, размяшчалі рэкламу ў інтэрнэце. Але лепш за ўсё спрацавала «сарафаннае радыё».

— Праз тры месяцы мы сталі на ногі. Нядаўна купілі трактар — летам на яго зарабілі, — расказвае Вольга пра поспехі.

Работа па нарыхтоўцы дроў сезонная, найбольш загружаны перыяд — лета і восень. «У жніўні—верасні, калі б давалі дровы, мы б суткамі іх вазілі. Але з закупкамі цяжка, — звяртае Вольга ўвагу на праблему. — Часам дроў не дапрасіцца — аднойчы паўтара месяца чакалі. Чаму так? Напэўна, на нас, як на дробных «іпэшнікаў», не звяртаюць увагі, лясгасам больш выгадна працаваць з аптавікамі».

Нечаканымі для вясковых прадпрымальнікаў сталі і высокія закупачныя цэны. Жанчына прыводзіць лічбы: калі фізічным асобам шэсць кубоў дроў з умовай самавывазу адпускаюць за 60 рублёў, то арганізацыі — за 140.

— Уявіце, па якой цане тады я магу іх прадаць. Для мясцовых жыхароў гэта вельмі дорага. У Маладзечне паміж нарыхтоўшчыкамі лесу моцная канкурэнцыя, плюс нелегальных гандляроў хапае. Таму мы больш арыентуемся на Ратамку, Заслаўе — там людзей не бянтэжаць нашы цэны. За год ужо нават пастаянных кліентаў напрацавалі.

Грошы вяртаць не трэба — пры пэўных умовах

За дзевяць месяцаў бягучага года субсідыі на адкрыццё сваёй справы атрымалі 1318 чалавек, з іх у сельскай мясцовасці — 248 (18,8 %). Асноўная дзейнасць, якую абіралі прадпрымальнікі, — аказанне транспартных, цырульніцкіх паслуг, будаўніча-аддзелачныя работы, абслугоўванне аўтамабіляў, пашыў і рамонт адзення, вытворчасць сельскагаспадарчай прадукцыі.

На працягу трох месяцаў беспрацоўны мусіць даць справаздачу, на што ён патраціў выдзеленую яму матэрыяльную дапамогу, а таксама год займацца прадпрымальніцкай дзейнасцю. Інакш грошы давядзецца вярнуць. Субсідыя паўторна не выдаецца.

У Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны адзначаюць добрую тэндэнцыю: прадпрымальнікі-пачаткоўцы сталі больш «падкаванымі». Калі летась з тых, хто атрымаў сродкі на адкрыццё сваёй справы, на курсах па прадпрымальніцтве (служба занятасці арганізуе іх бясплатна) навучаліся 53,2 %, то сёлета — 61,3 %.

Што цікава, з увядзеннем паслаблення для бізнесу, прапісаных у Дэкрэце № 7, колькасць зваротаў па субсідыі крыху скарацілася. У міністэрстве тлумачаць: пашырыўся пералік дзейнасці, якой можна займацца без рэгістрацыі ІП, і многія сталі гэтым карыстацца. А грашовая дапамога ад службы занятасці на такіх умовах не выдаецца.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.

Магчымасці для самазанятасці

і развіцця бізнесу на вёсцы ёсць. Справа за ініцыятывай грамадзян

Цішыня, прырода, а таксама недарагі кошт жылля і арэнды вытворчых плошчаў могуць садзейнічаць таму, каб адрадзіць жыццё на вёсцы. Многім людзям умовы пражывання ў сельскай мясцовасці зараз здаюцца больш камфортнымі, чым у шумным мегаполісе. Між тым, каб прыцягнуць насельніцтва ў вёску, у сельскай мясцовасці павінны быць створаны рабочыя месцы з годнай аплатай працы, лічыць старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў Кацярына ЗЕНКЕВІЧ:

— Цяпер склалася спрыяльнае становішча для таго, каб адкрыць сваю справу на вёсцы, і многія прадпрымальнікі пачалі ўжо выкарыстоўваць гэтыя магчымасці для развіцця малога бізнесу. Дзейнічаюць Дэкрэт Прэзідэнта № 7 «Аб развіцці прадпрымальніцтва», указы «Аб развіцці гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання», «Аб рэгуляванні дзейнасці фізічных асоб», «Аб развіцці аграэкатурызму», «Аб ажыццяўленні фізічнымі асобамі рамеснай дзейнасці». Нарматыўныя дакументы ўхілілі залішнія адміністрацыйныя бар'еры і зрабілі пытанні арганізацыі бізнесу і самазанятасці прасцейшымі, зразумелымі і даступнымі для грамадзян. Задача дэпутатаў усіх узроўняў — даносіць у даступнай форме гэтую інфармацыю да кожнага чалавека.

— Як можна ахарактарызаваць сёлетнюю сітуацыю на рынку занятасці Гомельшчыны?

— Вынікі маніторынгу рынку працы паказваюць, што за 9 месяцаў года яна заставалася стабільнай. Паменшылася колькасць людзей, якія стаяць на ўліку беспрацоўных, павялічылася колькасць заяўленых вакансій. Сёлета за 9 месяцаў аказана садзейнічанне ў працаўладкаванні на наяўныя вакансіі і створаны працоўныя месцы для 21,6 тысячы грамадзян, у тым ліку для амаль 13 тысяч беспрацоўных. У сельскай мясцовасці працаўладкавана 2,8 тысячы беспрацоўных. Для арганізацыі рамеснай дзейнасці са сродкаў фонду сацыяльнай абароны насельніцтва Рэспублікі Беларусь вылучаны субсідыі 36 грамадзянам з ліку беспрацоўных, 8 — на арганізацыю сялянска-фермерскай гаспадаркі. Усяго ж у Гомельскай вобласці каля чатырох тысяч чалавек ажыццяўляюць рамесную дзейнасць, больш за тры тысячы чалавек ажыццяўляюць дзейнасць без дзяржаўнай рэгістрацыі ў якасці індывідуальнага прадпрымальніка. У тыя рэгіёны, дзе не хапае працоўных рэсурсаў, пераселена 16 сем'яў беспрацоўных грамадзян. Са сродкаў бюджэту беспрацоўным і членам іх сем'яў выдзелены грашовыя сродкі ў суме 13,4 тысячы рублёў. Для забеспячэння аграпрамысловага комплексу кваліфікаванымі кадрамі ажыццяўлялася прафесійнае навучанне 200 беспрацоўных, якія пражываюць у сельскай мясцовасці.

— Як у вобласці выкарыстоўваецца магчымасць арганізацыі прадпрымальніцтва і вядзення бізнесу на базе дзяржаўнай маёмасці, якая не выкарыстоўвалася?

— Для вядзення бізнесу, а таксама для рэканструкцыі пад жыллё і вядзенне дапаможнай гаспадаркі можна набыць дзяржаўную нерухомасць за адну базавую велічыню або ў бязвыплатнае карыстанне пад аформленыя дагаворам абавязацельствы па стварэнні рабочых месцаў, або бязвыплатна ва ўласнасць для рэалізацыі інвестпраектаў. Усяго ў Гомельскай вобласці на базе аб'ектаў дзяржаўнай уласнасці, якія не выкарыстоўваліся, створана 1500 рабочых месцаў. Па стане на 20 лістапада сёлета ў сельскай мясцовасці рэалізаваны 70 аб'ектаў, з іх для арганізацыі вытворчасці — 18, гандлю — 12, рэканструкцыі пад жыллё і вядзенне дапаможнай гаспадаркі — 14, аграэкатурызм — 8, іншыя адміністрацыйна-гаспадарчыя мэты — 18. Такім чынам, большая частка нерухомасці набываецца менавіта дзеля вытворчых мэт. Значная колькасць нерухомасці рэалізавана прадстаўнікам малога бізнесу і індывідуальным прадпрымальнікам для арганізацыі гандлю ў сельскай мясцовасці. Нагадаю, што яшчэ летась Гомельскім абласным Саветам дэпутатаў было прынята рашэнне «Аб мерах па рэалізацыі Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 22 верасня 2017 г. № 345», якім зацверджаны пералік населеных пунктаў і тэрыторый па-за населенымі пунктамі, якія адносяцца да тэрыторый сельскай мясцовасці і малых гарадскіх паселенняў. Гэты пералік сфарміраваны на падставе прапаноў раённых Саветаў дэпутатаў і мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.